

ARMINIVS

Dialogus Huttenicus, Quo
homo patriæ aman-
tissimus, Germa-
norum laudem
celebrauit.

13926

T
Auc
E
Qua
M
Inui
V
Non
Q
Integ
Pe
Innu
Q
Vna
Ser
Cur
Fid
An q
An
Non
Gen

IN HVVTE

NI ARMINIVM

Eobanus Hessus.

TOT sua stat populis gestarum gloria rerum
Salua, suū tot adhuc sæcula nomē habēt,
Audet adhuc ueteres reminisci Roma triūphos,
Et mortis quadam uiuere parte suæ.
Quæ nequit ipsa suas ostendere Troia ruinas
Meonio clarum carmine nomen habet.
Inuidā non totas merferunt funera Thebas
Viuit adhuc Spartæ non moriturus honor:
Nondum Palladiæ prorsus cecidistis Athenæ;
Quicquid & eximie Græcia laudis habet.
Integra floret adhuc Pellæ gloria gentis
Persarum nomen fama superstes habet.
Innumeræ gentes aliæ sua nomina seruant,
Quasq; superuacuum quasq; referre mora est.
Vna suæ merito fraudata est laudis honore
Semper, & incelebris Teutonis ora fuit,
Cur itaq; quæ nobis res hunc inuidit honorem?
Fida alibi, cur hic fama maligna fuit?
An quia non rebus clari, non Marte potentes?
An quia nos uictos sæpe fuisse pudet?
Non ita, nam rebus nec clarior ulla per orbem
Gens fuit, aut ullo tempore uicta minus.

A ñ

IN HVTT. ARMIN.

Cur igitur, quia non rebus, sed nomina rebus
 Quæ facerent scriptis nos caruisse liquet
 Præcipue cum floreret Germanica uirtus,
 Et nondum hic nostras luxus haberet opes.
 Tunc memoranda alijs nostri gessere parentes
 Tunc rerum uirtus unica caussa fuit
 Tunc quia scriptorum nos defecere labores
 Gloria Lethæas nostra subiuit aquas,
 Nondū tota tamen, quoniā (licet inuida) nostrū
 Non potuit totum fama tacere decus
 Et sparsim Romana suis ea littera rebus
 Inferuit, quæ nunc pauca, sed apta, uides.
 Atq; ea si quæras quæ sint & qualia, debes
 Hutteni patriæ uindicis esse memor
 Is quæsitā suis patriæ monumenta libellis
 Edidit, & lucem iussit habere nouam.
 Nam quia sparsa alijs incognita quæq; latebant,
 Qui legeret rarus quicq; teneret erat
 Ille suas patriæ laudes, atque eruta passim
 Nomina digna legi fecit ubique legi
 E quibus unus hic est, quē condidit ipse, libellus
 Sed non auspicijs ædedit ipse suis.
 Nanque immatura præreptus morte, reliquit
 Hunc quoq; ceu partem funeris esse sui.
 In quo si qua leges non qualia forte requiras
 Parte bona ueniam quo mereatur habet.
 Condidit Huttenus, non ædedit, ergo futurum
 Quod fuerat melius conijce quicquid erat.
 Hunc

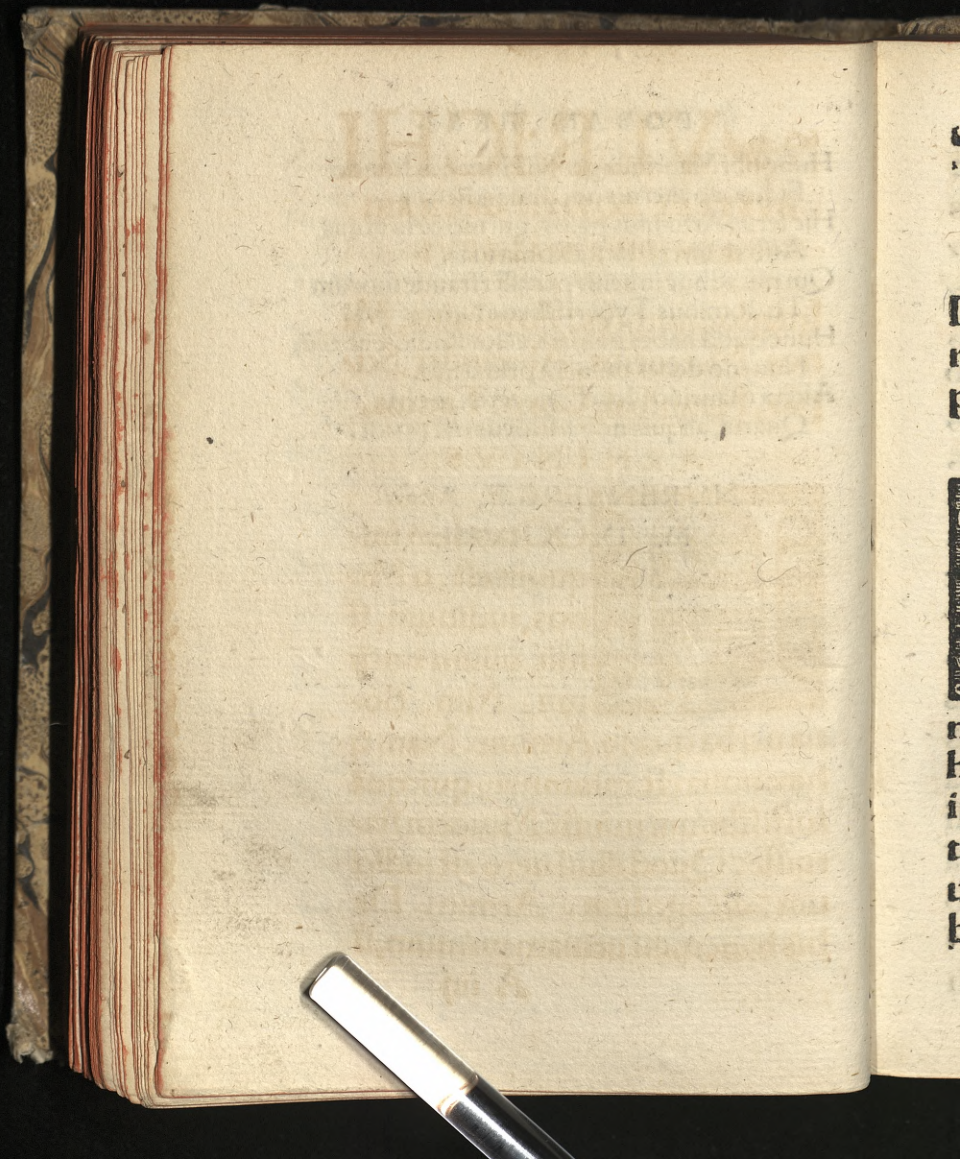
E O B A N . H E S S .

Hunc tibi Mauritius gentili Huttenus honori
Fidus, ab æternis noctibus adseruit
Hic ferus Arminius patrijs qui uictor in armis
Afflixit uires Martia Roma tuas.
Qui nisi adhuc iuuenis perisset fraude suorum
Tu dominus Tyberi Rhene futurus eras.
Hunc quod habes patriæ Lector studiose libellū,
Hutteno debes munera prima tuo,
Altera Mauritio, Ioachimo tertia, nobis
Quarta, aliquis nobis si locus esse potest.

NVRENBURGÆ, Anno

M. D. XXVIII.

Mense Augusto.

VL R I C H I

HVT TENI, EQVITIS GERMANI

ARMINIVS DIALOGVS.

Interloquutores: Arminius, Mi-
nos, Mercurius, Alexander, Sci-
pio, Hannibal, Corn. Tacitus.

A R M I N I V S

OC tandem ini-
quum est, o Mi-
nos, iuditium, si
fuit ullum unq̃
tuū. Min. Bo-
na uerba quæso Armini. Nam q̃
hæc noua est calumniā, quicquā
iustissimum iniuste Minoem sta-
tuisse? Quod illud uero est iudici-
um? dic agetum. Armin. Da-
bis hanc mihi ueniam primum, si

A iij

H V T T E N I

te offendit dicendi libertas mea :
Germanis ē peculiare hoc, minus
blandiloqui, cum loquuntur li-
bere & serio. Queri me uero de-
cet, quod, cum honorem habes,
& ueluti præmia statuis Imperato-
rib. qui ubique fuerunt optimis,
ipsum me, quasi qui nō uiixerim,
sic præteris. Iam pridem enim sen-
tentiam ferente te, Imperatorum
primus, toto Elysio campo, & be-
atorum hac regione, pronuncia-
tus est Alexander Macedo, ab eo
que secundus honore Romanus
Scipio, & tertius Carthaginensis
Hannibal. Solus in nullo ego ha-
bitus sum numero, qui tamen, si
certandum mihi cum illis unquā
putauissem, equidem in nullo po-
suerim dubio, quin, te iudice, pri-
cipem

ARMINIVS.

cipem locum obtinuiffem. Min.
 Cauffam profecto habes Germa-
 ne. Sed cum hoc illi certamen a-
 pud me inirent, quid non admo-
 nebas te ipfe quoque? Armin.
 Quia neque putaui quicquam li-
 cere ulli hic ambire, neque unquã
 dubitaui, qđ in uita bene aut male
 quis meruerit, summa in omnes
 æquitate abs te distribui. Min.
 Neque non fit hoc sedulo. Sed iu-
 dicamus secundum confessa ple-
 rumque hic, fitque copia dicendi
 quod in rem suam quilibet arbi-
 tratur. Cætera facile transimus oc-
 cupati. Prefertim ad ambitionem
 quæ sunt, nisi postulati, negligen-
 tes. Vides enim negotiorum quę
 fit moles, quod iudiciorũ onus,
 quam uariũ & multiplex, deinde

H V T T E N I

otij quã arcta sint tempora. Quan-
 quam si recordatus fuisssem, quod
 nunc redigis in memoriam mihi,
 uocassem ultro, & cum alijs audi-
 uissem. Arm. Et non audies nũc,
 reuocatis huc de quibus nuper iu-
 dicasti? Min. Quid ni audiam?
 Accerse huc ad nos Imperatores
 Mercuri, qui de præstantia, in re
 militari & bellica, contenderunt
 paucos ante dies. Merc. Treis il-
 los? memini, En adsunt. Min.
 Hic ille est optimi uetus Germano-
 rum dux Arminius, qui pro liber-
 tate cum Romanis certauit olim,
 & uicit, cunque uos audiat de Im-
 peratoris præstantia contendisse,
 ac sententiã ea super re tulisse me,
 indigne asserit se præteritum ibi.
 Habet enim, quæ cũ asseret, osten-
 surum

ARMINIVS.

surum se putat, neminem rectius
 hanc ad palmā peruenire. Alex.
 Igitur dicat. Scip. Valde. An.
 Haud moror. Min. Dic Armi-
 ni. Arm. Prius sisti uelim huc
 Tacitum ex Italia quendam, ut is
 dicat, quid mihi tribuerit in histo-
 ria. Min. Etiā ipsum uoca Mer-
 curi. Merc. Huc te Tacite, huc
 te, huc ad me, ut loquaris tandē.
 Eccum hominem. Arm. Opere
 pretium est, o Itale, Elogium illud
 meum, quod in historijs tuis est,
 recitare hic te. Tacit. Eo loco, u-
 bi de interitu quoque tuo comme-
 moratum a me est? Arm. Eo ip-
 so. Tac. Cæterū Arminius, ab-
 scedētibus Romanis, & pulso Ma-
 roboduo, regnum affectans, liber-
 tatem popularium aduersam ha-

H V T T E N I

buit, petitusque armis, cum uaria
 fortuna certaret, dolo propinquo
 rum cecidit. Liberator haud du-
 bie Germaniæ, & qui nō primor-
 dia populi Romani, sicut alij Re-
 ges, Ducesq; sed florentissimum
 imperium lacefferit, prælijs am-
 biguus, bello nō uictus. Septem
 & triginta annos uitæ, duodecim
 potentiæ expleuit, caniturque ad
 huc Barbaras apud gentes, Græ-
 corū Annalibus ignotus, qui sua
 tantum mirantur, Romanis haud
 perinde celebris, dū uetera extolli-
 mus, recentium incuriosi. Arm.
 Fuit alicuius iste in uita fidei Mi-
 nos; et uir bonus fuit. Min. Pro-
 fecto fuit; sed tu melius nosti Mer-
 curi, qualiter uixerit, coluit te. n.
 peculiariter. Merc. Sancte uero
 Nam

ARMINIVS.

Nam candidus inprimis fuit, & quo nemo syncerius scripserit historiam, minusque affectibus tribuerit. Etiam autem Germaniam uiderat, & gentis eius mores descripsit, ac rerum ibi gestarum fuit perquam studiosus. Arm. Igitur talis iste cum fuerit, & rerum mearum haud ignarus, sic de me scriptum reliquerit, ut taceam deinceps ego, dubitari non potest, quin maximi esse momēti iure debeat, hoc ab hoste perhibitum mihi testimonium. Principio liberatorem Germaniæ uocat, quod est aliquid credo, eripuisse ui ac armis prouinciam Romanis, ut tunc fuerunt, & iisdem inuitis summoque contra nisu conantibus, uindicasse in libertatem, quos seruire

HUTTENI

illi decreuerant. Deinde quod recte maximi fit, illud me Imperiū, non cum adolereretur, & incrementum acciperet, sicut alij reges ducesque, Pyrrhus, autumo, Antiochus, & iste Hannibal, sed cum consistebat iam, & maxime florebat, non bellum inferens sustinuisse, uerum ultro laceffendo armis impetisse, unumq; ex omnibus, inuicte bellum contra Romanos transegisse, dicit. Quare etiam dignissimum arbitratur, quem Græcorū pariter & Latinorum Annales celebrent. Quod si omniū consensu, nulla fuit unquam maior quam Romanorum potestas, nullum amplius a condito æuo Imperium, & hos ego uici cum in flore essent, ac uigerent plurimum, rectissime

ARMINIVS.

Celsissime summum Imperatorem,
 & in re bellica omnibus præstan-
 tem me, iudicandum arbitror, in-
 finitam potentiã, maximas vires,
 summum imperium, qui bello su-
 perauerim. Etsi minus nihil ue-
 lim, quam alienã defraudare glori-
 am, aut rerum ab istis gestarum,
 famam premere. Nam equissimo
 semper animo feram, quãtus quis
 que est, tantum haberi ab omnib.
 de meq; cum dicam, sine inuidia
 dicam: Fuit hoc semper studium
 mihi, propter se uirtutem colere.
 De gloria curauì haud multum.
 Quippe satis esse conscientiam fa-
 ctis existimaui. Neque nunc iam
 ea est arrogantia, ut præ me alios
 Duces contemnam, nec illud qui-
 dem mihi sumo, ut esse nullũ me

H V T T E N I

superiorem cōtendere uelim. Potius si quis est, æquum censeo, ut ipsius quoque habeatur hic ratio. Sed dignus uenia sum, si eorū qui de hac laude certauerūt adhuc, ex conscientia negauero, ulli a me cōcedi oportere. Idque haud temere sentire me ostendam, si audient isti, ut audituros pollicentur, bona arbitror ratione. Min. Audi ent, pro ipsis spondeo. Armin. Primum igitur, quia plurimum ferunt in hoc ponere te Hannibal quod a paruis initijs ad amplissima incrementa progressus sis, docebo, si hec gloria sit, quanto debeat mihi rectius, quam aut tibi, aut ulli. Nam eorum qui res præclaras gesserunt, nemo maioribus difficultatibus enisus, aut grauioribus

ARMINIUS:

ribus circa impedimentis eluctatus est. Cui potentia quidem esse quæ potuit, rebus sic perditis & deploratis? Authoritas uero ut esset, ipsa non sinebat ætas. Quare, solus non fuit Alexander, qui immatura ætate gerendis rebus accesserit. Etiam ego. n. quartum & uigesimum haud dum egressus annum, cum multa prius miles fecissem strenue, dux esse incepti exercitus, quem nōdum habebam, qui nondum coierat, quemq; conscribi celerrime cum oporteret, an existere posset a tanta dispersione, dubium quoque fuit. Nam pecunia haud uereor, ne quis suspicetur ualuisse me, quæ tum Germanis nulla erat. Itaq; in summa rerum atq; hominum inopia, misera ege

B

state, desertus ab omnibus, impe-
 ditus undique, tamen ad recupe-
 randam Libertatem, uiam mihi
 comuniui. Citraque omnem ex-
 tra opem, omne adiumentum, &
 auxilium, hoc solo præditus & suf-
 fultus animo, a meipso rerum ini-
 tia petiui, & bellum extreme peri-
 culosum, non antea coeptum, pro-
 sequutus sum, sed ab omnibus de-
 speratū, & a cogitationibus quo-
 que hominum iam pridem relega-
 tum, prouocaui, me dignum arbi-
 trans, nihil fortunæ intentum, de-
 stinatā mihi sortem, alacriter mo-
 uere potius quam expectare solli-
 cite. Nam quemadmodum audi-
 uistis, ultro bellum intuli, et denū-
 ciaui, obstante etiamnum dome-
 stica Segestis & Iguiomeri perfi-
 dia,

dia, ac fratre Flauio, magna apud
hostes ui aduersante, cum milite
omnis disciplinæ ignaro, nec ulli-
us in re militari sciētīę, armorū ue-
ro habitu pene iutili, & apparatu
belli adeo nō suppetēte, ut ne ferri
quidem ad telorum fabricam satis
esset. At hæc omnia, animi & cō-
silio & alacritate correxi & sarcui.
Cumque esset permagnus mei cō-
temptus, in hostium eum calami-
tatem uerti, ac tāta celeritate irrui,
ut prius pugnā conseruerim, quā
bello ausurum me homines credi-
derint, ante cædem fecerim, quā
cōflati exercitus fides fuerit. Nec
leuibz uero momentis tantę mo-
lis initia auspicatus sum. Tres pri-
mo statim impetu legiones, & in
ijs Martiam, cū auxilijs omnibus

fortissimum exercitum, et quo nō
 alius disciplina magis ac rei milita-
 ris experientia, uique & uirtute,
 Romanos inter milites tunc uale-
 bat, ipsumque simul ducem & le-
 gatos, ad internitionem usque oc-
 cidi & deleui. Quo tempore in u-
 nius mea persona, patriæ incolu-
 mitas constitit. Vt dicere non de-
 beat Scipio, tam consternatam se-
 rem Romanam, tamque accisam
 restaurasse, quā ego penitus pro-
 culcatam & discerptam breuī Ger-
 maniam restitui. Quanquam rei
 ipsius magnitudinem, non est qđ
 uerbis ego assequi studeam, ipsi
 cottidie hic ueteres romani loquū-
 tur hoc, quantæ eis calamitati fue-
 rim tunc, quam misere potentissi-
 mam ciuitatem, Imperium floren-
 tissimum

ARMINIUS.

tissimū confuderim, & quod non
 alius magis illos rerum dominos,
 gentemque togatam, metu & tre-
 pidatione consternauerit. Certe
 enim quod tu non effecisti Hanni-
 bal, ad urbis usque portas obequi-
 tans, ego in ultima cōstitutus Ger-
 mania, tāto interuallo, tot medijs
 fluminib. ac paludibus, tot inter-
 positis mōtibus, ac locis nullodū
 itinere hominum exploratis, aut
 cognitis, ipsis etiam dirimentib.
 montium altissimis Alpibus, eo
 desperationis adegī ciuitatem Ro-
 manam, ut ille Augustus Impera-
 tor, quē solum alioqui perpetuo
 felicem uocant homines, & quo
 nemo potentior, quod omnes sci-
 unt, Imperio illi præsuit, ita obsti-
 nate primum mori decreuerit, ne

B in

uideret puto, quod mihi in mentem nunquam uenerat, Romam capi a me, ut caput foribus illisisset cum memoriæ proditum sit, tandem excubias tota urbe, in portis stationes, extra præsidia disposuerit, rectoribus prouinciarum Imperium prorogauerit, Ioui Opt. Max. si in meliorem statum uertisset Rempub. magnos ludos uouerit, breuiter, ita de rerum summa cōsultauerit, ac in suprema necessitate fieri solet, neque alio tempore sollicitius cautum illud Romæ sit, ne quid detrimenti Resp. caperet, pauor ubique confusissimus hominū mentes perculerit. Fuit enim grauissima hæc Romanis clades, pene exitiabilis etiam. Et hoc cœptum atque perfectum
a me

ARMINIVS.

ame est, cōciso atque peruulso penitusque deposito Germaniæ statu, illius uero Reipub. florentissimis rebus, fortuna secundissima, maximis incrementis, cum neque ut Alexander a patre regnum, neque ut isti a Senatu exercitū cum Imperio accepissem. Deinde alios atque alios continue domi motus compressi. Omneis undique defectionis authores postulauī, & nō nullos quidem assensu populariū puniui, alijs uero ueniam petentibus dedi. Qui transfugerāt, reprehendi. Qui in deditionem erant, recepi. Omnia flagitijs perpurgaui. Neque pro Germanis habui, qui tributa exteris penderent, aut alijs conditionibus obnoxios teneri se paterentur. Summumque

nefas proclamauit, quod inter Al-
 bim & Rhenum, uirge & secures,
 ac Romana illa toga conspecta se-
 mel essent. Ibi tum excitatis iterū
 ad capeffendam libertatem popu-
 lariū animis, promissi fore paulo
 post, ne ullæ in Germania Roma-
 norum saltē reliquiæ superessent,
 pene memoria aboleretur. Nec
 id multo post præstiti, quamuis
 haud segnus omnia cōtra hostes
 conarentur. Nam ut maxime stre-
 nuus quisque, & primæ in iuuen-
 tute spei Romæ fuit, ita Germani-
 cum illi bellum, ulciscendi Varia-
 nam cladem studio, mandatū
 est. Missi haud contēnendus bel-
 lo uir Tyberius Nero, & in pau-
 cis connumerandus illius frater, e-
 gregie cordatus homo Drusus,
 atque

ARMINIVS.

atque alij, sic mecum certauerunt,
 ut Romā reuerſi, ipſi quidem triū
 pharint, ego uero glifcente indies
 Libertate, immunem & ſui iuris
 Germaniam obtinuerim. Tunc
 et uigentem animi alacritate Impe
 ratorem Germanicum, & longo
 militiae uſu pollentem illius lega
 tum Cæcinnam, cum mille etiam
 naues, tanquam ad expugnādā
 Troiam, aduerſus me agerentur,
 magnis ac miſeris cum populi Ro
 mani cladib. ſuſtinui ac repreſſi,
 & Carioualdum Batauorum du
 cem, inter auxilia Romana multis
 cum nobilibus cecidi. Cattos ac
 Phryſios, a diuerſa & ipſos parte,
 uindice bello cōtudi. Interea ma
 chinante illinc fratre Flauio, Iguio
 mero domi conuiſcente, flagitioſa

facta a Segeſte trāſitio eſt. Qua ne
 farius proditor, ne filiaē quidem
 ſuaē, uxori meā, & eidem grauide
 pepercit, ſed & hanc, & alias qual/
 dam nobiles ſcēminas, in puden/
 dam ſecum captiuitatem, & ad tri/
 umphum Romam abduxit. Item,
 Segimerus cum filio perfugit ad
 hoſtes. Multi domeſticorum pe/
 cunia corrupti, inſidias uitā meā
 conſtruxerunt. Popularium non
 nulli hoſtilia oīa machinati ſunt,
 Adgandestrio Catto imprimis a/
 deo nihil nō pertentante, ut inau/
 ditum illa tempeſtate Germaniā
 ſcelus, uenenum a Romanis, quo
 me conficeret, petierit. Ipſe nihil
 motus uero, conſtantiffime coep/
 tis inſtiti, neque aliquid prius ha/
 bui, quam fas patriā, & auitum
 Germaniā

ARMINIVS.

Germaniæ decus. Cumque esset
 efficacissima tunc permouendi Ger-
 manorum animos causa, si cuius
 uxor apud hostes teneretur, neque
 alio magis nomine captiuitatem
 timerent homines, meamque ego
 amarem ardentissime, & ab ipsa præ-
 stanti inuicem fide redamarer, quod
 que omnium dolentissime afficie-
 bat, grauidam amissem, tamen
 uel sic immotum me præstiti, ne-
 que passus sum priuatum dolorē
 patriæ in me caritatem minuere.
 Quin uero in iram uersus dolor,
 alacrius omnia conari impulit, quam
 conatus ante essem. Vbi & mihi
 testes esse oportet inferos, quantā
 quotidie Romanorum multitu-
 dinem huc demiserim, uehemēti
 ac uaria in patriæ proditores cede

pergrassatus, funestumque & a-
 trox per aduersarios bellum circū
 ferens. Plane ostendi Romanis i-
 bi, magno iniectopudore, nō pro-
 ditione me, neque aduersus foemi-
 nas grauidas rem gerere, sed palā
 armatos deposcere mihi, in quos
 digne ultionis aculeos defigerem.
 Quare factum breui est, ut Roma
 nos Germania penitus eiecero.
 A quo deinde tempore, usque in
 hunc puto diem, nullum fuit illo-
 rum ibi imperium. Restabat Ma-
 roboduus Sueuus, qui cum mihi
 ex foedere, quod cum Romanis ip-
 si fuit, aduersaretur, tota a me belli
 mole petitus est. Grauiissimum id
 difficillimumque certamen fuit,
 cum Rege potentissimo, ac bellice
 omnis rei scientissimo, bellicosos
 Sueuo-

ARMINIVS.

Sueuorum populos, ingentem sciorum uim, imensa auxilia post se trahente, cum interim a Romanis iuuaretur pecunia, et Iguiomeri perfugio, magnam mihi manū, abrupisset. Tamen uel sic uarie, ultro citroque tentata Fortuna, tãdem inclinante ad equioris causse partes, Deorum uoluntate, uictū atroci prælio, in ultimos Hercynię secessus propuli. Vnde paulo post de ulteriori cauens periculo, in Italiam confugit, ibique pulcre fallentibus Romanis, qui liberaliter omnia promiserant, & spe frustratus sua, inglorius consenuit. Ego Germaniam intra se coniunctam reddidi, & unanmem, ac olim iam optato libertatis bono, tãdemque adsecuto, frui coepi. His

HUTTENI

oportet ampliora gesserit, qui me
sibi secundū esse uelit, aut qui præ
ad primam ego palmā uenire non
debeam. Sed quia de rei militaris
peritia, & imperandi sciētia, ac du
cendi exercitus industria, certamē
est, præferat aliquis ibi se mihi, ac
neget affuisse hæc illi, qui tantas in
huiusmodi difficultatibus, talē
contra hostem res gesserit, easque
ad finem usq; uitæ, bello inuictus
continuauerit. Nihil alienā emu
lor gloriam: sed isti, absit dicto in
uidia, mediocrem quisque poten
tiam, & dispersitas ut plurimum
uires, aggressi sunt. Ego terrarum
orbis imperium, idque ut dictum
est, ualentissimum tunc, tot in u
num coactas nationū uires, acre
nascens ab omni clade bellum, &
diu

ARMINIVS.

diutissime, nulla intermissione succedentes sibi uices, ultro audensq; in me concitavi, & ad ultimum, quod ne hostes quidem negant, uiciac profligavi, patriã externo decusso iugo, ex omnium prope mundi gentium, in communem seruitutem consensu, immunem, & libertatis memorem retinui. Neq; ulla hoc siuerit ratio Iudex, ut persuadeat Alexander tibi, tam facile debellaturũ se fuisse, uel ut illa fuerunt tempestate Romanos, quam aut molles Asiæ populos, quibusde postea ex Romanis quidam nullo negotio ab se deuictis, memorabile hoc triũpho suo prætulit, Veni, Vidi, Vici, aut inermes Indiæ nationes, quas bellorũ insolentes, commestabundus iste

ac ebriolorum et bacchantium circa semilitum exercitu, quatenus a dire potuit, in fugam & deditionē coegit. Nam quos magnificat Scythas, uidit tantum. Certe ipsius auunculus, clarus Epirotarum rex negat, qui non cum Romanis quidem, sed in Italia tamen bellum gerens, dicere solitus est, se in uiros, nepotem suum in foeminas incidisse. Præterea, summū fuit semper uirtutis studium mihi, nulla gloriæ sitis aut auaritiæ. Neque enim ita erexi trophæa mihi, ut Romanis deieci, aut pro opibus, uel imperio decertauī: Sed fuit mihi scopus, ad quem direxi oīa, reddere uiademptam patriæ libertatē. Egique totam in summis uirtutibus ætatē, donec premente dome

stica

ARMINIVS.

stica inuidia, & propinquorum
dolo facinus patrante, liberum, &
omnium uictorem huc animum,
ex conscientia optimorum in pa-
triam meritorum, ac uitæ per om-
nia bene actæ, transmisi. Iam tuū
Minos est, consyderare, quem mi-
hi præferre uelis, qui uel ex graui-
ori angustia, ad tantam sua uirtu-
te amplitudinē emerferit, uel ma-
iora bello gesserit, uel sciētius rem
militarem tractauerit, uel æquabi-
lius imperiū administrauerit, uel
meliore pro caussa arma sumple-
rit, uel maiores uires contriuerit,
uel minus in uita cupiditatib. de-
derit, uel constantius in bono per-
stiterit. In summa, quis sit omniū,
qui his laudibus excelluerunt, ad
quē tu primas optio iure referas.

C

Min. Generosam profecto, et nō
 summo tantum Imperatore, uerū
 bono etiam uiro dignam habuit
 Orationem iste. Atque ita esse ut
 narrauit, omnia, neque aliquid af-
 finxisse eum scio. Equidem memi-
 ni admiratum me tūc, istiusmodi
 ferre industriam barbaricū. Quā
 obrem, cū & optimam iste cona-
 tus sui causam habuerit, & tantū
 animo ac uirtute, militarique sciē-
 tia ualuerit, neque aliter quam ad
 patriæ commodū periclitatus sit,
 minimumque uitrijs concesserit,
 nō uideo, per Iouem, quis rectius
 Imperatorum summus haberi de-
 beat. Nec dubium est, quin, si pri-
 mo statim uobiscū, o Alexander,
 contendisset hic, palmam ei ultro
 addixissem. Nunc iam, quia qđ
 iudicatum

ARMINIVS.

iudicatū semel hic est, rescindere illud fas prohibent, neque constitutum ante ordinem mouere licet, satis habere decet te Armini, hoc in animi sententia esse mihi, quod uerbis quoque pronunciaſsem, si cum istis ambitiosus tu esse uoluisses. Quia uero fuisti liberator Germaniæ, & bello pro libertate suscepto inuictum omnes cōfitentur, neque ibi uel periculi plus exhauſit quisquam, uel cōmodi in publicum affecutus est, placet cum Brutis ponere te, & inter patriæ libertatis uindices, primo loco, Mercurio aut huic negotium do, ut in foro, plateis, circo, triuijs, & ubi ubi hominum ac Deorum frequentia est, pronunciet Arminium Cheruscum liberrimum, inuictissimū

& Germanissimum, sicque iubeat
 passim ab omnib. acclamari tibi.
 Id quod decretum et constitutum
 esto, neque ulli posthac refragari
 liceat. Alex. At seruiuit aliquan-
 do hic. Ego semper Rex, semper
 fui liber. Arm. Ego minime ue-
 ro mente obnoxius ulli unquam
 fui. Semper .n. libertatis memor,
 cum aliud nihil agitare animo,
 nisi quomodo possem, oblata oc-
 casione, iuuare patriam, in illa po-
 pularium seruitutis patientia, do-
 nec facta præstare non potui, con-
 silium quoq; dissimulaui, & clau-
 sam intra me Libertatis curam te-
 nui. Alex. Hoc est, quod ferunt
 illi, non licuisse tibi desciscere ab
 ijs, quorum semel iugum accepis-
 ses. Arm. Atque hoc est, quod
 ego contra respondeo, neque acce-

ARMINIVS.

pisse iugum me, uel animo in ser-
uitutem consensisse, nec si eo ne-
cessitatis iniquo aliquo tempore
coactus, me impediuissem, non li-
cuisset per occasionem, quando cū
que ea se dedisset, inde rursus ex-
pediri. Nam quod ius habere po-
test, qui naturæ beneficium alteri
eripit? Vel quæ iniuria est, suum
sibi uiolenter detractum, pari ui-
lentia recuperare? Alexan. At si
dem dederas. Armin. Vt indi-
gne aliquid paterer nō dederam.
Potui tamen honeste et liberaliter
parere, si modeste illi & ciuilitate
imperare uoluissent. Sed ut dedis-
sem extortam ui & iniuria, cōmu-
nis hoc uita sancit, fidem non es-
se, quam raptores exigunt, ab eis,
qui necessitate coacti, ea concedūt

facile, quib. nec ipsi carere debēt,
 nec uti, qui rapiunt. Porro, qui al
 teri iugum iniicit, nonne eatenus
 sibi obnoxiiū habet, quatenus ui
 tenere potest? Aut nō licet armis
 per iniuriā adempta, armis per
 occasionem repetere? Neque pu
 to, contra naturam cum sit, ex li
 bero seruū fieri, contra leges es
 se debere, ad naturæ donum respi
 cere. Ea demum fides est, qua da
 mus quod debemus. Age autem,
 quis tam iniuriæ patiens esse de
 bet, ut ea ferat, quæ in Germania
 faciebant Romani tunc: quæque
 Varus, homo omniū puto quos
 terra protulit auarissimus, & ini
 quissimus? Qui cum Syriam an
 te spoliando circumrasisset, Ger
 manos ex toto consumere peculā
 do in

stituerat. Ibi que ea fuit superbia
 & animi impotentia, ut mente cō
 ciperet, bestias esse Germanos, &
 ratione carentia bruta, non homi
 nes, neque ullam tantam esse indi
 gnitatem, quam auersari nos dece
 ret, aut contra quam resistere. Ita
 que nihil amentiae suae tempera
 uit, omne flagitiū, & omne ausus
 est scelus. Quapropter ego, illud
 cum consciui facinus, non erga le
 gitimos dominos fidē fefelli, sed
 contra iniquissimos Tyrannos,
 ius patriae, & commune fas obti
 nui. Min. Ingenue causam tu
 tatus est, & sic ego existimo, nemi
 nem ita alteri pace obstrictum es
 se, ut talibus percitus causis, mu
 tandae ius non habeat. Scip. Et
 tamen perfidiam obijciūt huic no

stri, ac nimis crudeliter uidet Varianam exercuisse uictoriam. Ar. Eadem Scipio ratione perfidi fuerint tyrannicidæ ubique omnes, & patriæ libertatis adsertores, uestri presertim, qui Tarquinius eiecerunt, & Cæsarem interfecerunt, ac summam ob id laudem, sempiternam inter uos gloriam consecuti sunt. Denique eorum est perfidia, qui ad fortunæ motus spectant & mutabilem ad hos fidem circumferunt. Me causse æquitas, contra aduersos quoque casus niti perpulit. Dicat iste uero Minos, talem tamque importunam Quintilij atrocitatem, an non licuerit mihi, cum occasionem Dii tribuissent, alia inuicem atrocitate punire.

Min. Censeo, licuit Hannibali.

Ecce

ARMINIVS.

Ecce autem qui iactas nihil tam necessarium tibi uisum, quin patriæ studium peruicerit, tamen regnū affectasse diceris, & qui alienū gloriaris amolitur te iugum, a popularibus, tuum ipsdem intentasti, quod nefas in meum animum nūquam cecidit, ut uel huius ergo proponi ipse tibi debeam. Arm. Minime tu quidem hanc ob causam, si quando apud se esse uolet hic Minos. Nam regnum capeffendi nūquam mihi cupido incessit. Sed fuit inimicorum ea inuidia, quæ suspicionem hanc hominibus iniecit. Omnes autem intelligimus sic humanitus comparatum esse, ut quorū plurimæ sunt uirtutes, eorum par contra sit inuidia. Nā soli inuidiam nō sentiunt, quorū

in conspicuo uirtus non est. Eos maxime illa petit, quos altissime e uexit hæc. Necesse est autem multum in cōmune possit, cui rerum summa procuranda est. Quam facile pessum rediisset publica libertas, si ad uniuscuiusq; prauam de me opinionem, uires, quibus tuenda ea fuit, dimissem. In hoc propositum cum potentiam retinerē, gratūque id bonis facerem, in affectatę tyrannidis calumniā apud malos incidi. Quod si regnum occupassem etiam, cui id magis conueniebat, quam ei, qui ab externa seruitute redemerat, quos sub patrum regnum collecturus erat? Mihi nondū parem retulisset gratiam patria, si pro restituta sibi libertate, seque ab interitu prope uindicata

uindicata, regnum ultro detulisset. At uero languescente post temporis interualla, accepti beneficij memoria, passa est impeti calumnia primum, deinde opprimi scelere. Quod nec primo mihi, nec ultimo reor contigit. Tuis enim benemeritis grati fuerunt Carthaginenses. Aut non fuit quæ te premeret, immo quæ oppressit tandem inimicorum domi infectatio? Hann. Fateor, fuit. Armin. Nam Scipioni, credo, uicem reddidit patria, in qua ab se amplissime decorata, post tot edita prædara facinora, ne mori quidem permissus est. Certe Alexandro domestica inuidia mortem concinnauit. Min. Etiam hoc expedit, Ita enim est: Nemo clarus un-

H V T T. A R M I N.

quam fuit, cui nō aliquando frau-
di sua esset uirtus. Necessē est ue-
ro, hunc qui norunt Arminium,
præclaram ob indolem, ualde a-
ment. Proinde, auctum honore
decet esse te Germane, neque nos
tuarum uirtutum fas est unquam
fieri immemores. Sed iam
ipsum iube sequi te Mer-
curi, ac facesse actutū
iussa. Vos ad
uestra hinc
redite.
Mercur.
Seque
re.

Haganoæ in ædibus
Iohan. Sec. Anno
M. D. XXIX.

U
e
s,
a/
re
os
m

222

